

Previše istovremenih granata na različite ciljeve

I. Čatić

Fancevljev prilaz 9, Zagreb

Jedan hrvatski znanstvenik, osobito poznat kao promicatelj znanosti, posjeduje bujnu maštu. Zamislio je da je *teška krstarica* koja je istodobno sposobna ostvariti uspješne pogotke pucajući po različitim ciljevima (*KUI* 57 (2008) 69). Bila bi zanimljiva raščlamba profila *zapovjednika* te *teške krstarice*. Moj skroman doprinos profiliranju zapravo je samocitat iz prikaza njegove knjige, *Misli o (hrvatskoj) znanosti*. Prikaz te knjige autora Nenada Raosa bit će objavljen u sljedećem broju časopisa *Polimeri*.

“Našoj znanstvenoj sredini potrebne su osobe poput dr. sc. Nenada Raosa, znanstvenog savjetnika koji radi u Institutu za medicinska istraživanja i medicinu rada. To je vrlo rijetka osobnost, kemičar sa snažnim, nasljednim smislom za pisanje (sin glasovitog hrvatskog književnika Ivana Raosa). Vrlo širokog interesa (vidljivo iz citata) Nenad Raos je i izvršni motritelj, uočava pojave i zakonitosti u (hrvatskoj) znanosti te ih uspješno uspoređuje sa svojim međunarodnim iskustvom. Njegovi zaključci temelje se prvenstveno na zapažanjima hrvatske znanstvene zbilje, ali vrijede i općenitije (o.p. *pridodajem za ovu zgodu, dakle radi se o izvrsnom motritelju*). ... Nepotrebno je prenositi misli iz njegovih članaka. Treba ih pročitati. Osobno svjedočim o ispravnosti iskaza urednika, prvo što pročitam u novom broju *KUI* je njegov prilog. I u pravilu uvijek uživam u britkosti komentara. ... O snazi i vrijednosti njegovih tekstova govori i činjenica da se rijetko tko upušta s njim u raspravu, jer mu nedostaje argumenata. Jedna takva rasprava ipak se rasplamsala na stranicama *KUI* tijekom 2007. U njegovom odgovoru pojavila se jedna usporedba koja mi se osobno nije sviđala, koja bi mogla dopunski obeshrabriti potencijalne kritičare (Hitler, Židovi).”

Prvi članak za *Kemiju u industriju* napisao sam daleke 1962. Godinama sam pisao za taj časopis, među ostalim u *KUI-u* sam objavio tekst koji je ujedno i prvi iz područja koje danas nazivam *Primjena sustavosne teorije u općoj tehnici*. Uz taj časopis vežu me opravdano lijepe uspomene. Imponira mi redovitost izlaženja časopisa. Manje lijepe uspomene vežu me uz neke od njegovih glavnih urednika. Osobito se nerado prisjećam djelovanja jednog glavnog urednika iz razdoblja početaka izdavanja časopisa *Polimeri*. No bilo je sličnih primjera i kasnije, u suštini neprijateljskih prema drugim časopisima.

Kada sam pročitao tekst u kojoj *motritelj-teškaš* rabi neprimjerene izraze, reagirao sam prvom prilikom. *KUI* ima lijep običaj da jednom godišnje izvijesti svoja tijela o svom uspješnom radu. Tom se prilikom okupe i osobe koje su na ovaj ili onaj način povezane s časopisom. Tako je bilo i u prosincu 2007. U jednom trenutku sjedili su zajedno *teška krstarica* i njegov *glavni*. Kako je naš razgovor

u svojoj siječanjskoj kolumni prenio *teškaš*? Ponešto pojednostavljeno, evo njegovog opisa. “Pristupio nam je jedan *stariji* gospodin, izrazio svoje nezadovoljstvo zbog uporabe riječi Hitler i Židovi u časopisu poput *KUI*-a. Pritom je, piše *Raous*, manje prigovorio mojem pisanju, već odluci glavnog urednika da to propusti”. Pokušajmo to analizirati podrobnije. Napisati *stariji gospodin* je diskriminacija po godinama. Zašto nije napisao moj *stariji* glavni urednik, jer je on tek koju godinu mlađi od *starijeg gospodina*. Prigovor je bio autoru da su nepotrebne takve riječi u znanstvenostručnim časopisima, a osobito glavnom uredniku, koji mora procijeniti što je ili nije dolično za njegov časopis.

Zato sam sada još uvjereniji da sam bio u pravu kada sam procijenio da se potencijalni protivnici neprikosnovenog autoriteta hrvatske znanosti nerado upuštaju u raspravu. Nikome nisu drage poveznice poput navedenih. Drugi prigovor, ovaj put usmjeren glavnom uredniku očituje se u činjenici nepoželjnosti da se u istom broju objavi neki tekst i odmah odgovor. Pritom na to imaju pravo samo neki, poput *teškaša Raousa*. Zašto i nama nije dostavljen unaprijed tekst iz najnovijeg broja *KUI*-a, pa da se odgovor(i) objave u istom broju.

Kada se piše toliko koliko piše Nenad Raos, čini se da se mogu dogoditi i takve stvari da ne zna što je napisao u najnovijem broju uglednog popularizacijskog časopisa *Priroda*. Naime rečeno mi je da se *teškaš* osvrnuo i na još jedan naš privatni razgovor. Kako nisam mogao doći do tog teksta putem mreže (*Priroda* kasni postavljanjem tekstova mjesecima) ili u prvoj dostupnoj biblioteci, zamolio sam autora da mi pošalje taj tekst. Javio mi je da se ne sjeća gdje je nešto napisao.

Nenad Raos jeste znanstvenik. O njegovoj vrijednosti ne mogu suditi, jer ne padam na razno-razne faktore. Mogu prosuditi da je vrlo uspješan promicatelj znanosti. Procjenjujem da je i izvrstan motritelj hrvatske znanstvene zbilje. Ali nedostaje mu jedan čvrsti glavni urednik, koji mu zna kazati, *ovdje si prešao tanku liniju između opravdane kritike i štete koju nanosiš sam sebi* a posredno i časopisu.

Zato je tekst o maštarijama samozvanog *teškaša* ponajprije promašaj Uredništva i glavnog urednika. Autor može napisati što želi, što ne znači da časopis mora sve objaviti. Istodobno proglasiti velik broj hrvatskih znanstvenika nezalicama, nesposobnjakovićima itd. ipak nije bilo mudro.

Na kraju poruka glavnom uredniku. Nadam se da uz objavu ovog priloga neće biti objavljen i odgovor *teške krstarice*, znakovitog imena *Raous*.

Napomena urednika

Svaki članak objavljen u časopisu *Kemija u industriji* prolazi uobičajeni urednički postupak koji ne dopušta dostupnost članka trećim osobama.

Za tekstove objavljene u rubrici MIŠLJENJA I KOMENTARI isključivu odgovornost snose autori priloga.

Danko Škare